

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO,
SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI

DIREKTORAT ZA TRG DELA IN ZAPOSLOVANJE

Socialno podjetništvo-

Kaj pomeni in kako je urejeno v zakonodaji

POJEM SOCIALNEGA PODJETNIŠTVA

Izraz “socialno podjetništvo” je moderen izraz in se uveljavi šele od 1960/1970 dalje:

- angleško: social business, social enterprise
- “Socialno” pri tem ne pomeni dobesedno socialno, ampak družbeno.
- *Zakon o socialnem podjetništvu* kljub temu v slovenski prostor prinaša termin “socialno podjetništvo”, zato je pomembno, da razumemo, kaj to je.

Zgodovinski temelji razvoja sodobnega socialnega podjetništva:

- ⇒ Skladi 13. in 14. stoletje
- ⇒ Po drugi svetovni vojni: humanitarne, karitativne organizacije in nevladni sektor kot odgovor na stanovanjske probleme in probleme revščine.
- ⇒ 1970-1980: zapolnitev vrzeli v pomanjkanju ustreznih državnih ukrepov (sociala in zaposlovanje)

Zadružništvo

- zadružna načela so osnova načel socialnega podjetništva v Evropi;
- zadruga kot način združevanja in varovalka proti kapitalizmu po zemljiški odvezi 1848 (nizke odkupne cene pridelkov, oderuške obresti, visoke cene živil v delavskih naseljih-VB);
- 1878 Zakon o zadružništvu
- razvoj hranilnic, posojilnic, kmetijskih in drugih specializiranih zadrug, vzajemne družbe (Vzajemna zavarovalnica)

NAČELA SOCIALNEGA PODJETNIŠTVA (ZSocP)

- AVTONOMNA POBUDA: ustanovitev na podlagi prostovoljne odločitve ustanoviteljev;
- **NEPRIDOBITNI NAMEN USTANOVITVE**: namen ustanovitve ni izključno pridobivanje dobička;
- OPRAVLJANJE DEJAVNOSTI V JAVNEM INTERESU: ustanovitev pretežno z namenom trajnega opravljanja dejavnosti socialnega podjetništva ali drugih dejavnosti z namenom zaposlovanja najbolj ranljivih skupin ljudi na trgu dela, s čimer se dosega javni interes;
- PROSTOVOLJNOST DELOVANJA: člani delujejo prostovoljno;
- NEODVISNOST: pri upravljanju so samostojne;
- TRŽNA NARAVNANOST: s proizvodnjo in prodajo proizvodov ali opravljanjem storitev na trgu pretežno poslujejo po tržnih zakonitostih;
- PROSTOVOLJSKO DELO: praviloma vključujejo prostovoljsko delo;
- ENAKOPRAVNOST ČLANSTVA: posamezni ustanovitelji ali lastniki pri odločanju nimajo prevladujočega vpliva, odločitve sprejemajo vsi člani po načelu *en član – en glas*, neodvisno od deleža vloženega kapitala;
- SODELOVANJE DELEŽNIKOV PRI UPRAVLJANJU: v odločanje vključujejo tudi deležnike;
- **NEPROFITNOST DELOVANJA**: premoženje, dobiček in presežke prihodkov nad odhodki uporabljajo za namene socialnega podjetništva in druge nepridobitne namene, delitev dobička ali presežkov prihodkov pa ni dopustna ali je skladno s tem zakonom omejena;
- PREGLEDNOST POSLOVANJA: zagotavljajo preglednost finančnega poslovanja in notranje nadzorstvo nad materialnim in finančnim poslovanjem;
- JAVNO KORISTNO DELOVANJE: trajno delujejo v korist svojih članov, uporabnikov in širše skupnosti).

INTERPRETACIJA NAČEL SOCIALNEGA PODJETNIŠTVA

- načela združujejo ekonomske in družbene vidike

Kaj torej zaznamuje socialnega podjetnika?

- Ima izrazito podjetniško žilico.
- Kot poslovno idejo prepozna potrebe in družbene probleme v svoji okolici, ki jih tržno usmerjena podjetja ne vidijo.
- Želi takšno poslovno idejo v korist družbe realizirati na inovativen, kreativen, predvsem pa podjetniški način.
- Je pripravljen dobiček vlagati nazaj v socialnopodjetniško dejavnost in mu torej ne gre izključno za kopičenje dobička.
- Meri svojo uspešnost z ekonomskimi in finančnimi merili ter tudi s pozitivnim doprinosom družbi (t.i. socialni učinek, ang. "social impact").
- Socialno podjetništvo je torej oblika poslovnega modela podjetništva in ni nova oblika socialne politike!

Zakon o socialnem podjetništvu (ZScocP):

sprejet marec 2011, pričetek uporabe januar 2012

Zakonska opredelitev socialnega podjetništva (3. člen):

- trajno opravljanje dejavnosti socialnega podjetništva ali
- trajno opravljanje drugih dejavnosti pod posebnimi pogoji zaposlovanja,
- proizvodnja in prodaja proizvodov ali opravljanjem storitev na trgu,
- **ustvarjanje dobička ni izključni niti glavni cilj opravljanja dejavnosti;**

- krepi družbeno solidarnost in kohezijo,
- spodbuja sodelovanje ljudi in prostovoljsko delo,
- krepi inovativno sposobnost družbe za reševanje socialnih, gospodarskih, okoljskih in drugih problemov,
- zagotavlja dodatno ponudbo proizvodov in storitev, ki so v javnem interesu,
- razvija nove možnosti zaposlovanja,
- zagotavlja dodatna delovna mesta ter socialno integracijo in poklicno reintegracijo najbolj ranljivih skupin ljudi na trgu dela.

NEKAJ OSNOVNIH POGOJEV ZA PRIDOBITEV STATUSA SOCIALNEGA PODJETNIKA PO ZAKONU O SOCIALNEM PODJETNIŠTVU:

2. člen: nepridobitna pravna oseba

je društvo, zavod, ustanova, gospodarska družba, zadruga, evropska zadruga ali druga pravna oseba zasebnega prava, ki ni ustanovljena izključno z namenom pridobivanja dobička ter premoženja ne deli, prav tako ne deli ustvarjenega dobička ali presežkov prihodkov nad odhodki oziroma jih deli v omejenem obsegu, v skladu z zakonom.

8. člen:

Socialno podjetje tipa A:

- ustanovljeno za trajno opravljanje dejavnosti socialnega podjetništva (glej 5. člen zakona) na način, da bo trajno zaposlovala najmanj enega delavca v prvem letu in najmanj dveh delavcev v nadaljnjih letih poslovanja
- za ohranitev statusa mora poleg zgornjega pogoja zaposlovanja po izteku drugega koledarskega leta poslovanja socialno podjetje tipa A iz dejavnosti socialnega podjetništva v letnem poročilu izkazati najmanj 40 odstotkov vseh prihodkov, po tretjem in vseh nadaljnjih letih poslovanja pa najmanj 50 odstotkov vseh prihodkov.
- Socialno podjetje mora ves čas poslovati po načelih socialnega podjetništva.

NEKAJ OSNOVNIH POGOJEV ZA PRIDOBITEV STATUSA SOCIALNEGA PODJETNIKA PO ZAKONU O SOCIALNEM PODJETNIŠTVU:

8. člen:

Socialno podjetje tipa B:

- ustanovljena za zaposlovanje oseb iz ranljivih skupin (glej 6. člen zakona), na način, da bo določeno dejavnost opravljala s trajnim zaposlovanjem najmanj tretjine teh delavcev od vseh zaposlenih delavcev.
- **Socialno podjetje mora ves čas poslovati po načelih socialnega podjetništva**, kot jih določa ta zakon.

SOCIALNO PODJETNIŠTVO IN VERSKE SKUPNOSTI:

1. registracija socialnega podjetja skladno z zakonom kot ena izmed pravnih oblik nepridobitne pravne osebe

ali

2. delovanje po načelih socialnega podjetništva brez registracije:

! V tem primeru ne sme uporabljati naziva “socialno podjetje” (visoke globe).

